

بنای ایمان در پرتو قرآن

مؤلف: مجدی الهالی

مترجم: مجتبی دوروزی

هلالي، مجدي Hilali, Majdi

بنای ایمان در پرتو قرآن

مؤلف: مجدي الهلالي

مترجم: مجتبی دوروزی.

مشخصات نشر: تهران: احسان ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۳۵۰ ص.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۵۳۵-۰

موضوع: ایمان (اسلام) - جنبه‌های قرآنی

پیمان (اسلام) احادیث

شناسه افزوده: دوروزی، مجتبی، ۱۳۵۲-، مترجم

رده بندی کنگره: ۲۹۷/۱۵۹: BP۱۰۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵-۱۷۲۸۵ م

www.ketab.ir

کتابخانه
جمهوری اسلامی
ایران
تهران

نشر

بنای ایمان در پرتو قرآن

بنای ایمان در پرتو قرآن

۱۰۰۹۹۶ ریال

نشر

مؤلف: مجدی الهلالی

مترجم: مجتبی دوروزی

ناشر: نشر احسان

چاپخانه: چاپ مهارت

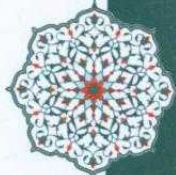
شمارگان: ۲۵۰ نسخه

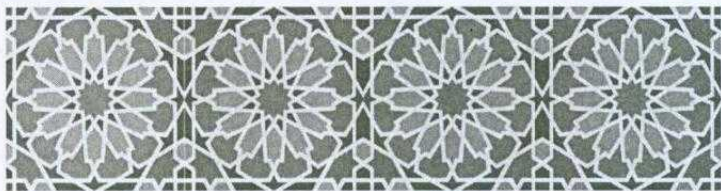
نوبت چاپ: سوم - ۱۴۰۳

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۵۶-۵۳۵-۰

نشانی: تهران، خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران،
پاساژ فروزنده، شماره ۴۰۶. تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴

www.nashrehsan.com

فهرست

۱۳ مقدمه
۱۹ فصل اول: حقیقت ایمان
۲۱ ایمان، احساسات است
۲۳ مفهوم ایمان به خدا
۲۴ احساسات میان ایمان و هوی و هوس
۲۶ اهمیت ایمان به خداوند
۲۹ ایمان و عیب و نقص‌های نفس
۳۱ میوه و ثمره‌های با برکت
۳۳ ایمان و ارزش شخص
۳۵ ایمان چگونه افزایش می‌یابد؟
۳۵ اگر بگویی چگونه ایمان افزایش می‌یابد؟
۳۶ حقیقت ایمان
۳۹ ایمان، گفتار و کردار است
۴۲ ابتدا ایمان
۴۴ اهمیت یادآوری
۴۶ یادآوری قبل از دستور

- فصل دوم: چگونه با انجام عبادات، ایمان را افزایش دهیم؟ ۵۱
- مقیاس افزایش ایمان ۵۳
- اهمیت افزایش مستمر ایمان ۵۴
- ابتدای کار: بیدارسازی ایمان ۵۷
- ارکان ایمان ۶۰
- فصل سوم: نقش قرآن در پی‌ریزی بنیان‌های ایمانی ۶۳
- راه و روش قرآن در افزایش ایمان ۶۵
- اهمیت قرآن ۷۱
- بر خوب‌تر شدن ستم کرده‌ایم ۷۲
- چگونه بر مبنای قرآن، ایمان را افزایش دهیم؟ ۷۴
- وسایل مشخص ۷۶
- اولین وسیله و اقدام ۷۶
- دوم: آمادگی ذهنی ۷۸
- سوم: آمادگی قلبی ۷۹
- چگونه آمادگی قلبی را کامل گردانیم؟ ۸۰
- چهارم: با صدای خوش و به شیوه‌ای نیکو تلاوت کردن ۸۲
- پنجم: فهم آنچه می‌خوانیم ۸۳
- ششم: به معانی مختصر و اجمالی آیات بسنده کنیم ۸۵
- هفتم: تکرار آیه‌ای که بر قلب تأثیر می‌نهد ۸۷
- هشتم: پژوهش و جستجو، تکیه نمودن، هماهنگی و هم‌نوایی در دوره‌ای از دوره‌های تلاوت قرآن بر روی یکی از معانی ایمانی ۸۹
- فصل چهارم: چگونگی بنای ایمان بر مبنای قرآن ۹۱
- بنای عقیده ۹۳

- المعجم المفهرس ۹۴
- پیوند قرآن با زندگی ۹۵
- زمان پیشنهادی ۹۶
- نمونه‌های ایمانی ۹۸

فصل پنجم: نمونه‌ها و مثال‌های پیشنهادی برای بنای ایمان بر مبنای قرآن ۹۹

مثال اول: ایمان به غیب ۹۹

اهمیت ایمان به غیب ۹۹

چگونه به غیب ایمان آوریم؟ ۱۰۲

چگونه ایمان بیاوریم که قرآن حق است؟ ۱۰۴

نمونه کارهایی که انجام‌شان مؤثر است ۱۱۱

نمونه دوم: ایمان به خداوند یگانه یکتا ۱۱۳

محورهای ایمان به وحدانیت خداوند ۱۱۴

نمونه کارهایی که انجامشان مفید و مؤثر است ۱۲۱

نمونه سوم: ایمان به قیامت ۱۲۴

اثبات معاد ۱۲۶

از جمله این براهین ۱۲۶

نمونه کارهایی که انجامشان سبب تثبیت این عقیده در درون می‌شود ۱۳۳

نمونه چهارم: دنیا منزلگاه آزمایش است ۱۳۷

آغاز ۱۳۹

چرا میان مردم تفاوت وجود دارد؟! ۱۴۲

سؤالی باقی می‌ماند: هنگام حسابرسی و اعلان نتیجه چه وقت است؟ ۱۴۵

- ۱۴۹..... نمونه کارهایی که انجامشان برتری دارد.....
- ۱۵۱..... نمونه پنجم: ایمان به خداوند وهاب.....
- ۱۵۹..... وسایل و اقدامات عملی.....
- ۱۶۲..... نمونه ششم: ایمان به خداوند الودود.....
- ۱۶۳..... چرا خداوند ما را دوست دارد؟!.....
- ۱۶۵..... نشانه‌های دوستی و علاقه.....
- ۱۸۷..... کارهایی که انجامشان برتری دارد.....
- ۱۸۹..... نمونه هفتم: ایمان به خداوند قیوم.....
- ۱۹۱..... اهمیت ایمان به خداوند قیوم.....
- ۱۹۳..... کیفیت ایمان به خداوند قیوم.....
- ۱۹۳..... قیومیت (سرپرستی) آفرینش.....
- ۱۹۵..... قیومیت باری و امداد.....
- ۱۹۶..... سرپرستی حفظ و نگهداری.....
- ۱۹۸..... قیومیت علم و احاطه بر همه چیز.....
- ۱۹۹..... قیومیت قدرت.....
- ۲۰۰..... سرپرستی هدایت.....
- ۲۰۲..... قیومیت عصمت.....
- ۲۰۳..... قیومیت تثبیت و استوار سازی.....
- ۲۰۴..... قیومیت ولایت و حمایت.....
- ۲۰۶..... قیومیت نزدیکی و پذیرش.....
- ۲۰۸..... قیومیت بخشش و منع.....
- ۲۰۸..... قیومیت جزا و پاداش.....
- ۲۱۰..... قیومیت رسیدگی و تربیت مؤمنین.....

- ۲۱۱..... نمونه کارهایی که انجامشان برتری دارد.
- ۲۱۴ نمونه هشتم: داور عادل**
- ۲۱۵ چگونه به این جنبه ایمان آوریم؟!
- ۲۱۵ شروع از بنده است
- ۲۲۱..... عواقب گناهان
- ۲۲۴..... کیفر و مجازات امت‌ها
- ۲۲۷..... نمونه‌های قرآنی
- ۲۳۰..... نمونه کارهایی که انجامشان مفید است
- ۲۳۲ نمونه نهم: ایمان به خداوند قهار**
- ۲۳۲..... اهمیت ایمان به این جنبه
- ۲۳۳..... چگونگی بنای ایمان و یقین خداوند قهار؟!
- ۲۳۹..... نمونه‌های تطبیقی و اجرایی از قرآن
- ۲۴۲..... ضابطه و قاعده‌ای که گریزی از آن نیست
- ۲۴۳..... نمونه کارهایی که انجامشان فضیلت و برتری دارد
- ۲۴۵ نمونه دهم: ایمان به خداوند مراقب نزدیک**
- ۲۴۵ اهمیت ایمان به خداوند مراقب نزدیک
- ۲۴۶..... کیفیت ایمان به این جنبه
- ۲۵۲ اجرای عملی
- ۲۵۶..... نمونه کارهایی که انجامشان برتری دارد
- ۲۵۸ نمونه یازدهم: ایمان به خداوند قدرتمند و پرتوان**
- ۲۵۹ نشانه‌های قدرت خداوند
- ۲۵۹ قدرت آفرینش و ابداع
- ۲۶۰..... قدرت نگهداری و یاری

- ۲۶۲..... قدرت اجرای خواست و مشیت
- ۲۶۳..... قدرتی که قوانین را در می‌نوردد
- ۲۶۴..... قدرت پاداش دهی
- ۲۶۶..... قدرت و تسلطی فراگیر بر همه چیز
- ۲۶۷..... نمونه‌هایی اجرا شده
- ۲۷۱..... کارهایی که انجامشان برتری دارد
- ۲۷۴..... نمونه دوازدهم: ایمان به خداوند حکیم**
- ۲۷۴..... اهمیت ایمان به خداوند حکیم
- ۲۷۵..... معنای حکمت
- ۲۷۶..... نمونه‌های حکمت
- ۲۷۶..... حکمت در آفریده‌ها
- ۲۸۰..... حکمت از وضع قوانین و تسبیح
- ۲۸۱..... حکمت در نشانه‌های هستی
- ۲۸۲..... حکمت در آزمایش
- ۲۸۳..... حکمت از رویدادهای هستی
- ۲۸۶..... نمونه‌های قرآنی
- ۲۸۹..... نمونه کارهایی که انجامشان برتری دارد
- ۲۹۲..... نمونه سیزدهم: ایمان به خداوند عزیز**
- ۲۹۳..... اهمیت ایمان به خداوند عزیز
- ۲۹۴..... بعضی از صورت‌های نیرومندی خداوند
- ۲۹۴..... نیرومند بودن در ملك
- ۲۹۷..... نیرومند بودن در قوت
- ۲۹۸..... نیرومند بودن در علم

- نیرومند بودن در قدرت و توان..... ۲۹۹
- نیرومند بودن در تحقق و اجرای خواسته‌ها..... ۲۹۹
- نیرومند بودن در رحمت..... ۳۰۰
- نیرومند بودن در پیروز گردانیدن: ۳۰۱
- نیرومندی در روشنایی بخشی و هدایت دهی..... ۳۰۲
- نیرومندی در حکمت..... ۳۰۳
- نمونه‌های قرآنی..... ۳۰۴
- نمونه‌هایی از قدرتمندی دروغین و ساختگی..... ۳۰۸
- وضوح دید و نظر..... ۳۱۰
- نمونه کارهایی که انجامشان فضیلت و برتری دارد..... ۳۱۱
- نمونه چهاردهم: ایمان به خداوند غنی حمید..... ۳۱۳
- جهان هستی عبادت کننده است..... ۳۱۵
- نمونه پانزدهم: عفو و بخشش خداوند یا انشاالله..... ۳۱۸
- کارهای ما هرگز سبب نجات و پیروزی ما نمی‌شود..... ۳۱۸
- طلب بخشش و استغفار بعد از عبادات... چرا؟!..... ۳۲۱
- پیشنهاد‌های عملی..... ۳۲۳
- نمونه شانزدهم: ایمان به پیامبران..... ۳۲۵
- الگوی بندگی..... ۳۲۶
- ایمان به پیامبر ﷺ و وظیفه ما در برابر او..... ۳۳۲
- چگونه خداوند، پیامبرش ﷺ را بر کمال بندگی تربیت نمود؟..... ۳۳۳
- موقعیت‌های تربیتی..... ۳۳۶
- نمونه کارهایی که انجامشان برتری دارد..... ۳۳۹

- ۳۴۰ نمونه هفدهم: ایمان به ملائکه
- ۳۴۰ حقیقت ملائکه
- ۳۴۱ نوع رابطه ملائکه با آدمیان
- ۳۴۳ وظایف ملائکه
- ۳۴۶ نمونه‌های قرآنی
- ۳۴۸ نمونه کارهایی که انجامشان برتری دارد
- ۳۴۹ خاتمه

www.ketab.ir

مقدمه

الحمد لله رب العالمين، الصلاة والسلام على المبعوث رحمة للعالمين...
سیدنا محمد وعلی آله وصحبه أجمعین.

شکی نیست که ایمان راستین نقش بزرگ و مهمی در پرهیزکار بودن و خوب بودن آدمی و پایداریش در اجرای دستورات الهی بر عهده دارد، و چرا این گونه نباشد در حالی که ایمان راستین به مثابه درخت پربرکتی است که در قلب آدمی ریشه دوانیده و انواع میوه‌هایش از جمله راستی و درستی، وفای به عهد، امانتداری، فداکاری، پارسایی و... را بر اندام‌ها ظاهر می‌گرداند. سخن پیامبر اسلام ﷺ تأکیدی است بر این مطلب که می‌فرماید:

«... باید هوشیار باشید که در بدن انسان پاره گوشتی وجود دارد که وقتی سالم باشد تمام بدن هم سالم است، وقتی که فاسد شد تمام بدن فاسد می‌گردد، این پاره گوشت همان قلب انسان است.»^۱

معنی این سخن این است که ایمان دارویی فراگیر برای تمام مشکلاتی است که با آن دست به گریبانیم. تمامی آنچه در پیرامون ما روی می‌دهد از جمله: غلبه مفاهیم مادی، تلاش مردم برای دستیابی به امیال و خواسته‌ها، و کوشش در کسب دنیا، و برتری دادن خود بر دیگران، هر چند این دیگران پدران یا برادران یا قوم و خویشان آنان باشند... همه این‌ها آثار و مظاهر ناسالم بودن قلب و ضعف ایمان در آن است.

اگر ما خواهان بهبودی و رستگاری و تغییر این شرایط نامطلوب هستیم باید ابتدا به سالم سازی قلب و تثبیت ایمان در آن پردازیم. اگر بگوییم: ما مسلمین بسیاری را می‌بینیم که مساجد را پر کرده‌اند، و بسیار به تلاوت قرآن و اذکار مشغولند، و بر سر انجام حج و عمره با هم مسابقه می‌دهند، با این وجود هیچ اثری از ایمانی پاک در رفتار و منش و معاملات ایشان ندیده، و تفاوتی خاص میان ایشان و عامه مردم نمی‌بینیم... پس کجاست جاده درخت ایمانی که از آن حرف می‌زنید؟!

آری این تصویری واقعی از آن چیزی است که می‌بینیم، می‌توانیم به آسانی یکی از خودمان را ببینیم که بسیار بر نماز محافظت دارد، و بسیاری از نوافل و عبادات را انجام می‌دهد، اما در عین حال رفتار و منش او بسیار از آنچه از او توقع می‌رود به دور است، می‌بینی که در برابر دیگران بی‌عاطفه و سنگدل است، همیشه مصلحت خودش را بر مصلحت دیگران ترجیح می‌دهد، در پی دنیا نفس نفس می‌زند و برای به دست آوردن بیشترین سهم از آن می‌کوشد.

این واقعیت تأکیدی است بر آنکه عباداتی را که به وسیله اعضایمان انجام می‌دهیم، هدف اصلی را که در اجرای آنها نهفته است به درستی و کاملی انجام نداده‌اند، زیرا هدف از تشریح عبادات افزایش ایمان و تقوی در قلب است:

﴿يَأَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ (بقره/۲۱)

«ای مردم، خدای خود را پرستید، آن که شما را و کسانی را آفریده است که پیش از شما بوده‌اند، تا (خود را بدین وسیله پاک سازد) راه پرهیزکاری گیرید...»^۱

هنگامی که انجام عبادت در بهشت این عبادات سبب افزایش ایمان در قلب می‌گردد، صحیح آن است که رفتارها و کردارهای آدمی اصلاح گشته و همین باعث پایداری و استقامت در راه خداوند شده، و به خاطر آن وارد بهشت گردد. سخن خداوند تأکیدی است بر این مطلب که می‌فرماید:

﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾ (عنکبوت/۴۵)

«و نماز را چنان که باید بر پای دار. مسلماً نماز (انسان را) از گناهان بزرگ و از کارهای ناپسند (در نظر شرع) باز می‌دارد»

با توجه به این که نماز سبب افزایش ایمان در قلب می‌شود، نقش مهمی در ترک گناهان بزرگ و کارهای ناپسند دارد، و سبب

۱- در ترجمه‌ی آیات این کتاب از تفسیر نور، تألیف: دکتر مصطفی خرم دل استفاده شده است.

می‌شود که شخص نمازگزار از ارتکاب آنها خودداری کند. اگر عبادات نقش خود را در خصوص افزایش ایمان انجام ندهند به ناچار باید در جستجوی علت این مطلب باشیم، و همین ما را فرا می‌خواند که معنی ایمان و حقیقت آن، و چگونگی افزایش ایمان را در حین انجام عباداتی که خداوند تشریح فرموده، بشناسیم. آنچه شایسته است بدان اشاره شود این است که: عبادات همگی نورند، و به یاری خدا شایستگی آن را دارند که ایمان را در قلب افزایش داده و سبب روشنائی و سالم سازی قلب شوند، با این وصف مهمترین سرچشمه و منبع افزایش ایمان در قلب، قرآن است. زیرا قرآن سرچشمه حیات و تولدی دوباره است. قرآن منادی است که تمامی مسلمین را فرا می‌خواند که: به من رو کنید و ایمان را از من طلب کنید:

﴿رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا
بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا﴾ (آل عمران/ ۱۹۳)

«پروردگارا! ما از منادی (بزرگوار توحید، یعنی محمد پسر عبدالله) شنیدیم که (مردم را) به ایمان به پروردگارشان می‌خواند و ما ایمان آوردیم (و ندای او را لبیک گفتیم).»

محمد بن کعب قرظی می‌گوید: منادی همان قرآن است، زیرا همگان پیامبر ﷺ را ندیده‌اند.^۱

قرآن فقط برای یک لحظه سبب افزایش ایمان نمی‌شود بلکه نقش عظیمی در زیر بنای ایمان دارد تا بعدها، عبادات پایه‌های ایمان را برافراشته و ایمانی پاک و زلال و کامل در قلب تأسیس نماید. به یاری و فضل خداوند در خصوص حقیقت ایمان و افزایش آن، و نقش قرآن در این باره، و چگونگی تأسیس ایمانی ناب و خالص بر مبنای قرآن، در صفحات بعد بحث خواهیم کرد.

از خداوند می‌طلبیم که پیمودن راه راست، و بیان اندیشه‌های صحیح، و موفقیت و مقبولیت را به ما ارزانی دارد:

﴿سُبْحَانَكَ يَا عَلِيُّ مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ

الْحَكِيمُ﴾ (بقره/۱۲۹)

«منزهی تو، ما چیزی جز آنچه به ما آموخته‌ای نمی‌دانیم تو

دانا و حکیمی...»

www.ketab.ir